

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr.

V Ljubljani v sredo 17. maja 1871.

O b s e g: Delitev premij za govejo živino. — Potni poduk o Krasu in o pogoždovanju Krasa. (Dalje.) — Peštanska asekuranca. — Kako primerno pripravljati gluhoneme za sprejem v kako gluhonemnico. (Dalje.) — Vladni predlog o Galiciji. — Primula veris. (Dalje.) — Iz Ruskega. — Govorniške vaje društva „Slovenije“. (Konec.) — Dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Delitev premij za govejo živino.

Iz Črnomlja.

4. dne t. m. so se pri nas delile državne premije takim bikom, kravam in telicam, ki se rabijo za pleme. Že leta 1868. in 1869. so se za dobro živinorejo premije delile, ker je sl. c. k. ministerstvo kmetijstva po zaslišanju c. kr. kmetijske družbe za povzdigo živinoreje nekoliko denarja dovolilo. Naši c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, tako kakor tudi tukajšnji filialni kmetijski družbi, ktere predsednik je visokospoštovani gospod Anton Homač, čegar marljivost in vnetost za kmetijstvo sploh, posebno pa za živinorejo, je posebne hvale vredna, imamo se zahvaliti, da je letos tudi naš okraj ta obče koristna delitev premij zadela. Ta dan je prav živo govoril naš iskreni domoljub gosp. Janez Kolbezen, pooblasten od poslanca c. k. kmetijske družbe v Ljubljani gosp. Schollmajer-a, zbrani množici tako-le:

„Bodite pozdravljeni belokranjski živinorejci! Naša država obstoji iz več delov, namreč iz dežel, mest, trgov in vasi. Vse to skupaj stori celoto, katero v notranjih in zunanjih zadevah ministerstva, deželne vlade, okrajne gosposke in občine v korist ljudstva zastopajo. Znano je, da ima vsaka dežela svoje glavno mesto, tako šteje tudi naša kranjska dežela Ljubljano svoje glavno mesto. V tem mestu je več koristnih družeb osnovanih, toda med vsemi mislim, da je slavna c. kr. kmetijska družba, ktera je 24. vinotoka 1870. l. 103 leta stara postala, najstarejša. Ta družba s svojimi stebri v Ljubljani in s podružnicami po deželi previdevši, da je živinoreja na jako nizki stopinji, je do visoke vlade toliko časa trkala, da je ona darila za izvrstne živinorejce razpisati blagovolila. Tej kmetijski družbi in visoki vladi se imamo tedaj zahvaliti, da se nas je danes tukaj toliko zbralo. Samo ob sebi se razumeva, da vsi ne moremo obdarjeni biti; tolažiti se vendar le moremo, da danes neobdarjeni smemo drugi pot daril pričakovati, kajti omenjena družba dela neutrudljivo, kar nam dopis iz 17. lista „Novice“ pod imenom: „iz odbora kmetijske družbe“ jasno dokazuje.*) Iz vsega tega vidite, dragi moji! kaj vas še daril čaka. Pa ne le denar in čast, ktero doseže podarjeni, ampak splošna korist živinoreje, vzlasti pa gnoj, ktereга tako neobhodno potrebujemo, naj nas k temu spodbuja. Ali žalibog! vendar-le omeniti moram, da ravno pri nas kmetovalci ne znajo z gnojem prav ravnati, ker si večidel najboljši gnoj po vodi splavati pusté. Toraj le na delo!

*) Pri tej priliki se je ta dopis bral.

ker sv. Pavel pravi: „brez dela ni jela“. Poprimite se, in presvedočeni bodite, da se Vam bo Vaš trud plačal, ako danes ne, pa jutri“. Konečno Vam pa naznamim, kteri živinorejci so bili tukaj letos obdarjeni.*)

Povedati pa tudi moram, da je zdaj ljudstvo tako veselje do živinoreje dobilo, da celó od daljnih krajev ljudje od tistega dne sem vsaki dan k tukajšnjemu od c. kr. kmetijske družbe poslanemu biku krave gonijo. Ker je ta naredba v korist vsemu ljudstvu, toraj izrečem ministerstvu kmetijstva, slavni c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, kakor tudi marljivi podružnici belokranjski, očitno hvalo.

J.....c.

Potni poduk

o Krasu in o pogoždovanju Krasa.

Spisal za domorodce notranjske Ljudevit Dimic, c. kr. nadgozdinar in gozdni poročevalec, ud centralnega odbora kmetijske družbe.

(Dalje.)

Naloga Kras popolnoma obdelati, popolnoma rodovitnega storiti, je velikanska.

Sedanji zarod ne bode doživel splošne spolnitve te naloge. Moč posamesnih osob notranjskih sosesk in deželnega zaklada ni zadostna, da bi to delo sama izvršila.

Koga bomo toraj na pomoč poklicali?

Odgovor: Državo, celo cesarstvo. Država je naši kmetijski družbi že marsiktero denarno pomoč iz državnega zaklada podarila, na primer: za povzdigo živinoreje, sadjereje, sviloreje itd.

Ni li še večja potreba, nam tako pomoč tudi za pogoždovanje Krasa dovoliti?

Bilo je v jeseni leta 1865., ko se je avstrijsko državno gozdarsko društvo z blizo 40timi udi na Krasu zbralo z namenom, da pogoždovanje Krasa v pretres vzame. Bilo je pri tej skupščini mnogo izvrstnih gozdarjev cesarstva, tudi naša kmetijska družba je bila zastopana po zvedenih udih. Pri tej skupščini, ktera je zborovala v Trstu, je bil tudi sledeči nasvet soglasno sprejet: „Skupščina naj izreče, da pogoždovanje Krasa ni samo važna reč za dotične dežele (za Kranjsko in Primorsko), temuč tudi za celo cesarstvo, da je tedaj dolžnost državnina, vsako posamesno dotično deželo iz državnega zaklada podpirati“.

Vlada je, kakor se kaže, to tudi sprevidela; v zadnjem državnem proračunu se je za pogoždovanje

*) Vse gospodarje, ki so bili s premijami obdarovani ali pohvaljeni, naznanjajo „Novice“ po dokončanih vseh delitvah.